

A' ROMAI TSASZARIÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Indult BÉTSBÖL Pénteken 18. Májusban 1792.

Bétsi 's más Történetek.

A' szomorú gyász miatt meg-némült Muzsikák 's Játéknéző-helyek csak alig szollallának-meg -- a' F. Udvar és a' Státus a' maga bánatos gyászát még le nem vetette, a' midőn ezt más gyász érte, és a' Müzsikáknak 's Jászó-helyeknek hangját szomorú gyászos halgatás követte. -- Azon órától fogva, hogy néhai meg-bóldogúlt F. Királyunk II. *Leopold* meg-hólt, Fels. Élete parja csak nem szüntelenül beteges ágyát őrzötte; mellyet még eddig ezen érzékeny bánatjának okául tulajdonítanak. Ehez járult idővel a' forró gyuladozással eméztő hideglelés, melyből végre mely húrut és köhögés származott. Szüntelen való száradása és szemláto-mást való fogyása ő Fels. jének a' már meg lett követ-

következésről csak nem élő nyelven beszélvén, és minden Orvosi elzköz sükeretlennek tapasztaltatván, az Orvosok jóvásától, a' múlt Szombaton meggyont és a' Szentséggel élt, Vasárnap pedig az utolsó Kenet Sakramentomával is el készítették ő Felsége. Ekkor 3 napi imátszások rendeltetének, és a' Komédia tzedulák mindenünnen le szaggattának. Hétfőn jobban érezte magát ő Felsége; de már Kedden, midőn a' 3 imádkozó nap eltelvén, már minden Komédia tzedulák ki vólának ragasztva, csak el-bánula egész Városunk, midőn azon szomorú hír tsenditté-meg füleinket, hogy a' mi Kedves özvegy Tsászárnénk meg halálozott. — Valamik csak egy Házas-Társban, egy édes Anyában, 's egy nagy Altfzonyban fel található Virtusok, egy lumában valának azok ezen Kegyelmes Tsászárnékban. — Harmadik *Károly* Spanvol Királynak vala ő Felsége Leánya. — 24-dik Nov. 1745 dik esztendőben szölettetett vala, férjhez ment 5 dik Aug. 1765 ben az akkori *Toskánai* Fő Hertzeg, néhai Kegyelmes Királyunk II. *Leopoldhoz*, kit 17 leg-szebb magzatoknak tett édes Attyokká, kik közül 14 en máig-is élethen vagynak, és a' kiknek már most a' mi Kegyelmes Királyunk I-ső *Ferentz* az édes Attyok. — Ezen egy más után csak hamar történt édes Atyai és édes Anyai véstetlel halál anyira meg-sebesítette ezen Fels. *Familiának* érzékeny Szívét, hogy a' Fő Hertzegek közzül hárman-is roszszúl érzik magokat bánatjokban. — Édes Attyát, édes Anyát, Feleségét, Gyermekét, és a' halhatatlan emlékezetű II. *Josef* Attyát vesztette el 3 esztendők alatt a' mi leg-kegyelmesebb I. *Ferentz* Királyunk. Csak ezen *Fatumoknak* ki-állására-is, nem kiss Szív kívántatott! Oh Eggek! Kegyelmes Királyunk' *fatumin* könyvezetek!!

A' megholt Felség tegnap már közönséges nézésre vala ki-tétetve, és a' temetési pompa hólnap fog tartatni.

Béts. Mostan Uralkodó F. Királyunk I-ső *Ferentz*, T. N. Alsó *Fejér* Vármegyének, Erdély Országá Fő Kormányzója Gr. *Bánffy* György Ur ő Excjának, és az Erdélyi F. Udv. Kantzelláriának hathatós ajánlására, *Abrud-Bányai* időbb *Mihelyes* János Urat Bétsben mulató fiával *Mihelyes* János Urral együtt, Bányászatiájával tett érdemeire tekintvén, Szabad Bányázi Sorsból ezen folyó hónapban Nemefsi Rangra emelni, és azzal Kegyelmesen megajándékozni méltóztatta.

Debretzen 10. *Máj.* — Itt a' Debretzeni N. Réf. Kollégiumban mind a' Tanítók, mind a' Tanulók, a' mostani pallérozódott Világ ábrázatiájához valamennyire inkább alkalmaztatott, és már folyamatba-is vétetett Törvények által kezdenek igazgattatni. Mellyek között nevezetesebbek ezek: Hogy ama kézzel markolható erköltsi oktató eszköz a' bot, egyátallyába megtiltatott, és az eddig Deák vesztést hasadt fazéki ékeesen szollással hirdető (Deák tsapó harang) örök halgatásra kárhóztattatott. — Hogy a' vérnek árta, t. i. az ifjúság büneinek büntetéséből a' büntetők számára gyűjtetni szokott pénz (mulcia) el-töröltetett. — Hogy az ifjúság mindennap kétszer bizonyos idő szakaszokba, egészségének fen-tartása végett, ki-mehet maga mulatására. — Hogy az ügyes bajos dolgokban az Oskolai székről a' *Curatoralis* székre appellata engedtetett. Ilyen ám az *Okos-mód*.

Posony 16. *Máj.* — Itt a' múlt Szombaton a' Magyar Historiából egy oly szép Szomorú Játék játszodtaték-el Német nyelven, mellyen a' Publikum magát alig tudja vala ki-tapsolni. Titulusa e' vala: *Hunyadi Familiája, avagy az ártatlanság sem oltalmazhat minäenkor az ártók mesterség ellen.* A' Jászok mind Magyar Köntösben valának öltözve. Ezen Játéknak Szerzője született Magyar ugyan, de a' Német nyelvet jobban tudván, azért németül készítette; de mihelyt 2-dik darabjával készen léfzen, a' Pesti Magyar Theátrum számára Magyarra fordítatik.

A' múlt Vasárnap az ide való Tzelt lövő Polgár Kompania a' maga Zászlóját fel-szenteltette. A' Nagy Templom előtt 3 Sálvét-löttek, és a' Zászlót a' Kárd. Primás nyári Palotájába vivén, egy Infalatus Kánonok és a' Plébánus által fel-szentelték. — itt is 3' Sálvét adának, és az özvegy Gr. Pálfi Leopoldnének udvarlának, ki Zászlójokra egy 150 n. forintot érő pántlikát ajándékozott.

Erdélyben *Kolosvár* Szabad Királyi Kóltos Városának Ats Pallerra és valami jó Kő mives mesterekre és Pallérokra volna szüksége; kik itt alkalmas munkájok által betsületes kenyeret nyerhetnének magoknak. A' Város Tanáttsa azonnal városi jussal ajándékozná-meg ezeket, és itt le-telepedvén, a' Világ leg-szebb részetskéjének lehetnének Szerentsés lakofsi. — Azt írják *Kolosvárról*, hogy mióta az óltsóság olly nagy, hogy a' Törökbúzának vékája 9 — 10 kr., és a' leg-szegényeőbb embernek is elég Máléja van, 1 márfással és 4-szeri eledelért is alig talál az ember napfzámot. Málével tömött hasát inkább a' napnak veti, 's mind a' két fülére allzik a' szegény legény a' pázsinton, mintsem 4. 5. garasért kapát fogna kezébe; a' honnan a' napfzámóssal dolgoztató Gazdáknak terhes az ügyek. — A' ki most Erdélyben 3000 n. forintal 36-ezer tsös Törökbúzáat venne p. 5 kr. vékáját; ennek a' töke-pénze 3 elztendő alatt bizonyosan meg annyit szülne.

Pest Május' 14-dikén. — A' mi Magyar Theátrumi Társaságunk e' hónap' 10-dikén megint egy gyönyörű játékkal gyönyörködtetett bennünket, mellynek ez a' tzimje: *Klementina avagy a' Testamentom. Néző-Játék (Schauspiel) öt fel.vonásokban,*

ban, fordítottatott *Gebler Cons. Ur* után, *Hatvany István által*. A' Játzókról, és Játzónékról most sem mondhatok egyebet, csak azt, a' mit közelébbi Levelemben meg-írtam, közönségesen mindenik eleget tett a' Nézök' várakozásának. A' *Theátrum* Direktora *Protasevits Ur*, ki' igen járttas a' játzóí mesterségben, és külömben-is igen jó ízléssel bír, fáradhatatlanul folytatja hivatalját, a' Játzókat mind maga tanítja, és semmit sem múlt-el, hogy őket alkalmatofsakká, magát pedig érdemessé tethesse azon háládó tiszteletre, mellyel néki valóban közönségesen tartozunk. A' *Theátrum* ismét dugva vóltt, 's az itt' lévő Fő Uraságok magokat megiat meg-alázták e' hazafiúi igyekezetnek látására.

A' F. Palatinus az Ország Birájával, 's néhány más Fő Embereinkel tegnap valóban el-íadútt, a' *Mező hegyesi* Menesnek meg-tekintésére. — Az idő nálunk máig-is tsípös, a' szél, és az esés megszünt valamennyire, mellyek a' múlt napokban legalább azt a' hasznot tették, hogy a' haszontalan hernyokat Gyümölsös kertekből számkivetették, és a' kellemetes tavaszi napoknak kedveségét ez után annyival nagyobb gyönyörűségekkel használhatjuk.

Eger, Május' 10-dikén. — Nálunk a' dög-halálak valamelly neme uralkodott az el-múlt hetekben, ritka nap múlt-el a' nélkül, hogy Lakosink közül 25-nél kevesebbet vitt volna a' *Cháron* tsónakjára. A' Lelki Atyákra annyi szűkség vóltt, hogy azok-is, kiket az ő életek már nyugodalomba helyhezietett, kéntelenek vóltak az Ur Vatsorájának, és a' többi szentségeknek ki szolgáztatására. Meg-szüntt már ez a' velzély, nints-is egyéb hátra, hanem hogy a' mi Istenünket kérjük, hogy az illy esektől ójja szent Városunkat. — *Nádor dy* Regementjének két Kempániáji Pestre indúlnak minden órán, hogy az onnan Belgium-felé indúló *Gyulay* Regementjét fel-válthassák.

Leopoldo Imperatori, Regi HVngariæ. SCholæ,
 IVventvsqVe RosnaVientiſis poſVerat. A' jobb ré-
 ſzin ez vólt: *Hic. Situs. eſt. Leopoldus. Secundus.*
Imperatoriiſ. Et. Regiſ. Inſignibus. Clarus. Summiſ.
Inſiniſ. Sagatiſ. Togatiſque. Amabiliſ. Hungariæ.
Proſertim. Carus. Quam. Pro. Patre. Semper. Rexit.
 A' bal réſzin: *Ut. In. Civium. Suorum. Cordibus.*
Tocos. Sibi. Aras. Atque. Tempa. Erigeret. Juſtitiæ.
Candoriſ. Probitatiſ. Exemplar. Factuſ. Syderiſ. Habs-
burgici. Famam. Dum. Coelo. Adſcribit. Omnibuſ.
Poſſerorum. Sæculiſ. Aſſimandam. Proponit Aloll
 ez vólt: *Ergo Sepulthrales longinqua in Sæcula Pom-*
pas quas Struimus, lacrymas: dona hæc, et vota Be-
nignuſ Accipe, et, O! tantos Præſens ſolare dolo-
res. Ennek végével mondá az ide való Direktor
 Ur *Strohmer* Gábor külömben is már nevezetes,
 180 Deák Versekből álló beszédet a' prédikáló
 ſzékből.

Jelen vólt ezen tiszteleg-tételen a' Papság' Ta-
 náts, és a' lakosoknak hivatalos nagy ſzámja 's
 egybe halmozta fájdalmát meg-bizonyított indulat-
 tal. — Harmadik 's utolsó nap, az az: 29-dik
 Mártz. nem kisebb halotti pompát tettek a' Szent
Ierentz Szerzetjebéliek-is, utolsó tiszteleg-gül dítsdült
 Királyunk' hideg tetemeinek.

Békés. Vármegyéből, April. 20-dikán. — „A'
 Reformátuſok' Nagy - Kúnsági Traktuſának érd. Se-
 niora T. T. *Csete Mihály* Ur, Mártz. 25-dikén meg
 halálozott. — A' *Thúri* ujj Reform. Templomot,
 mellynek alig van párja ezen a' réſzen, e' folyó
 hónapnak 29-dikén fogják fel ſzentelni.

Tſernovitz 6-dik Máj. — „Kedves Barátom!
 Az ujſság köztünk ez: Ezen hónapnak 30-dikán ki-
 költözék e' Hóld alatt lévő Világból, ezen *Buko-*
vinai Kerületnek Kapitányja *Beſ* *Josef* Ur, még
 pedig Gutta ütés által az útban, és halálának hely-
 lyén *Szeret* Vároſában 3-dik Máj el-is temetteték.
 — Ezen hónapnak 4-dikén meg-indula a' Muſzka
 Armádia *Moldvából*, és nem *Lengyel* Orſzágnak,
 hanem

Rosnyó, Sz. György Havának 25-dikén. — „Mely setét bánat fogta vólt-el itt minden érzékeny hazafiaknak Szívét, midőn azon sziv-dobbantó, gönyeknek záporát árasztó, és gyászos halotti pompákat eszközlő hír a' mi el felejthetetlen Királynunknak halála felől Városunkba jutta; innen nyilván-ságosan ki tettik, hogy bé-borítattván a' szomorú felhőtől az egész Város, szokatlan indulatoknak adván magát, siralommal ázott, forró fohászkodásokkal aggodott. Hogy tehát ezen gyenge indulatjának 's nemes-lelkűségének némű némű-képpen tzi-meres jelenségeit adhassa, következendő rendeléseket méltóztatott tenni Püspök ő Nagysága Báró *Andráy* Antal Ur, ki külömben is az Isteni szolgálatokban való példás buzgósága miatt esméretes. 27-dik Mártziusban, minek-utánna három nap egymás után kétszer három templomok szomorú hir harangjai hozszan meg-szollaltak vólna, reggeli 9 órakor a' nagy templomba a' N. Káptalom' az egész Deák Ifjúság', a' T. Tanáts', és más fok nemes férfiaknak 's aszszonyoknak jelenlétében, tartotta maga Püspök ő Nga a' halottak Miséjét; díszszezítette ezen halotti pompát jó nagy magótságú fel-épült 's illendő Gyertyák' számával rendesen fel-ékesített szomorú Alkotvány. — — —

A' következendő nap ugy-mint 28-dikén, hogy háládatótságának bizonyosságát adhassa a' Rosnyai Oskola, mellyel viseltetett a' ditsőült Királynunkhoz, u. m. leg-nagyobb ofzlopához a' Deák Ifjúságnak, 's leg-nevezetesebb elő-mozdításához a' szép Tudományoknak, kivált az Anyai nyelvünknek; a' maga templomában el-énekeltette a' szomorú Misét a' fő T. *Smírer* Kánonok Ur által. A' szomorú Alkotvány e' jeles fel-írásokkal vólt fel-ékesítve: —

hanem *Befszarábiának* vevé útját, az hol is Gen. *Szwarovnak* vezérlése alatt egy Táborba fog gyülekezni — innen pedig merre forduljon senki sem tudja. — *Khotzim* Városából már költöznek az emberek ki-felé; mivel a' Törökök már nem mesz-sze vagynak. A' *Moldvai* Vajda *Marusy* Sándor által vette már az igazgatásnak hatalmát, és olly felette keményen viseli magát az Urasághoz, hogy az egész Országnek Nagygyait felette való félelembé hozta — mi fog jövedőben történni? megírom.

Egy Nemzeti serkentő óra. — Még az idegen Földön is arról gondolkozik a' jó Hazafi, mi módon szolgálhatson ő kedves Hazájának, úgy-mint a' mellyről jól tudja, hogy annak boldogságától függ mind az ő mostani, mind pedig maradékinak is jövedő boldogságok. Nagy példáját adta e' részben is a' Hazafiságnak Gróf *Szósényi* Ferentz ő Excellenciája, a' ki nem csak azokat követte el a' Fels. *Nápolyi* Udvarnál, mint *Magyar Ország* Státusainak és Rendjeinek Küldöttje, mellyek valamint a' Küldöttek közönségesen, úgy különösen magának is ő Exc. jának, és egészsz Uri Familiájának örökös dítsőségekre fognak szolgálni; hanem ezen kívül, kiváltképpen való sigyelmetességét fordította az Ország javának eszközlésére is. Visgálta, mitsoda produktumok (termések) által lehetne kereskedést állítani-fel, *Nápoly* és *Magyar Ország* között. Talált is visgálása közben, három olytán derék *Magyar* produktumokra, mellyeknek még eddig kevés hasznát vették *Magyar Ország* Lakosai, mivel nagy részt nem is esmerték; a' mellyekre pedig nagy szükség volna *Nápoly Országban*. Annnyira vitte ő Excellenciája, bölts elő adásával a' dolgot, hogy az említett három produktumokból mustrákat kíván a' *Nápolyi* Udvar; mellyek ha szereatsélsen ki-fogják állani a' probát (mint ezt méltán lehet reményleni): úgy, egy igen hasznos kereskedésre nyittatik út *Magyar Ország* nak.

nak — A' mustrák' küldése eránt, még Februárius' végén irt a' F. Nápolyi Királyné' Titoknokja, T. *Thefchedik* Sámuel Urhoz, kinek a' mezei gazdaság körül tett buzgó, és igen szerentsés fíradozai, alkalmatlant esmeretesek ugyan már most a' két Magyar Hazában is; de előbb esmeretesek voltak más Tartományokban. Mert magok megvallozták azt, még néhány elztendökkel ez előtt a' Német Birodalmi Tudósok, hogy egész Társaságok se mentek annyira ő nállok a' gazdaságnak virágoztatásában, mint a' Magyar *Thefchedik*. — Az Ország-Rendjeinek kívánságára, ezer örömmel fogja közönségessé tenni nagy érdemü *Thefchedik* Hazánkfia, a' F. Nápolyi Udvar' kívánságát; 's annak könnyen lehető tellyesítése' módját-is. — Ugyan azon időben, hogy a' Nápolyi Levelet vette T. *Thefchedik* Ur, azt kívánta tőle egy Magyar Méltóság, hogy szedné laistromba azon produktumokat, mellyeket Szathmár Vármegyéből lehetne a' Tifszán le-izállítani az Al-földre. Gyönyörüségének tartotta T. *Thefchedik* Ur, ezen reá bizott dolgot véghez vienni; 's a' tudni kívánt produktumok' számnát 58-ra tette.

Debretzenből, Májusnak 7 dikén. — „Az ide való Református Kollégyiom' külső igazgatásának módja, annyiban más lábra állittatik, hogy ezentúl a' jövedelem' bé-vétele, és a' költség-tétel, nem a' Tanító Professzorok' kötelelsége fog lenni; hanem e' végett négy Tifzviselők rendeltettek, úgy-mint: egy Fő Inspektor 1000 for.; Perceptor 300; Sáfár 200, és még egy Személly, tsak ugyan 200 for. elztendönként való fizetéssel. Az első fogja a' több Tifzviselőket a' Superintendentia előtt számoltatni. Ha a' Professzorok, még a' tanítói és nevelői kötelelség mellett is olly szépen meg nevelték a' Kollégyiom' jövedelmét: annál inkább lehet az ujjonnan fel-állított rendnél fogva hasonlót reményleni. — A' Professzoroknak eddig volt száma is izaporittatik eggyel. T. Sátor János Ur adódik T. *Alsz* Josef Ur mellé, a' Philosophiában segítő társul.

súl. T. Ormos Ur helyett, a' Nap keleti nyelveket tanítani fogja T. Csató Gergely Ur, eddig volt *Kardfagi* második Prédikátor. „

A' *Hajdú-Városokról* (*Szabolcs Vármegyéből*) ezt írják Májusnak 2-dikán: „Ezen a' részén, nagy óltsóság vagyon. Egy köből tiszta vagy szemelt búza, 7 márvás; egy köből árpa 14 garas; ugyan annyi a' rozsnak-is köble. Egy véka morzsoltt tengeri (kukoritza) két garas: de ugy láttzik, hogy a' nagy óltsóságot drágaság fogja követni, mivel már több egy hónapjánál, hogy első nem volt. Fellette nagy a' szárazság. Reggelenként derek járának, mellyek miá meg-sárgúltak a' vetések. A' fű sem nőhet; és így, ha jobbra nem fordul hamar az idők' járása: se gabona, se széna nem leszsz. „

Hágából azt írják, hogy a' *Hollandiai* Helytartó Hertzeg meg-intetett volna egy levél által, hogy vigyázza magára, főképp' a' *Katonai* mustrák alkalmatosságával: mivelhogy öfzve esküdtek némelylek az élete ellen. Az-ólta meg-kettőztettek a' fírázsák Helyt Hertzegi Udvarban, a' honyhában is szoross vigyázás vagyon; 's a' *Politzáj*-is mindent el-követ maga részéről a' mi által gondollya hogy bátorságot eszközölhet.

Velentze, szabad Közönséges Társaság; de azért, ellensége az ollyatén szabadságnak, mellyet a' *Jakobinusok* akarnak *Frantzia* Országban fel-állítani, 's ha lehetne, másuvá-is által plántáloi. Új bizonyosága ennek az itt következő történet, mellyet közönséges Levelekből-is olvastunk; de egy-szersmind a' *Bétsben* lévő *Velentzei* Követ' udvarából-is hitelesen értettük. T. i. a' közelebb múlt hónapnak vége felé, el-indúlt hat *Frantzia*, és két *Olasz* a' *Sz. Márk'* piattzán, 's tele torokkal kezdik kiábáloi: *Ellyen a' Szabndtság*. A' Fő Törvény szék mindjárt el-fogatta őket, 's még az nap éjszaka ki-is végeztette; más nap pedig, hogy egyebek-is példát vehetsenek róllok: közönségesen szemléltette a' nyóltz hóltt testeket, melyek közzül mindenk-

deniknek a' mejjén egy egy tábla függött, mellyre a' halált érdemlett vétek volt feljegyezve.

Regensburg 4. May. — A' Romai Királynak valóztására rendeltetett idő meg-rövidítettvén, Jul. 4-dikéről Jun. 4-dikére rendeltetett.

Brüszfel 4. May. — *Albert* Hertzeg Brüszfelt oda hagyván 3-dikban az Auszriai táborhoz indúlt. — Itt Brüszfelben *F. M. Bendernek* jelen nem léte alatt, Gen. *Diezsbachnak* adattatott által az egész katonai Komandó.

Párisból azt írják, hogy a' Nemzeti-gyűlés szám-adás alá vonta az iránt Májusnak első napjaiban az Hadi Ministert, hogy a' Gen. *Biron* vezérlése alatt vitézül meg-veretett Frantzia Serget 3 napok alatt minden eleség nélkül lenni meg-engedte. Ezen Minister pedig magát azzal mentette, hogy *Valenciennesben* anyai az eleség, hogy 135-ezer ember 16 hónapokig ki-érheti véllé, hanem a' katonák négy napi provizsiojokat, az Auszriaiak ellen való nagy siettségekben hányták-el, és így maradtanak eleség nélkül. Egy más ugyan tsak *Párisi Levél* pedig azt erősíti, és ezt bizonyoson-is el lehet hinni, hogy a' *Biron* Sergeit azért hányták-el kényereket, hogy életüket a' könnyebb vízfűza futás által meg-tarthassák. —

Gen. *Biron*, a' mint a' N. Gyűléshez a' tudósítást tette, nem tanálta a' Frantziákhoz az *Auszr. Belgiumi* széleken olyan jó indulattal lenni a' lakosokat, mint reméllette, és a' katonák közzül még tsak egy sem állott a' Frantziákhoz által. — Végezet-re arra kéri Gen. *Biron* a' N. Gyűlést, hogy engedje-meg néki a' maga Generális hivatalát le-té-vén, mint köz-katonának szolgálni a' szabadságért.

— Igen kevésbe maradott-el, hogy ezen Generá-

lis-is

lis-is *Valenciennében*, valamint *Gen. Dillon Rüsselben* a' meg-mérgelődött néptől ölzve nem vagdaltatott.

A' Frantziák plánuma, melly egészlzen semmi-vé lett, ez vólt, hogy a' hadat egészlzen az ellen-ségnek földén folytathassák. E' végre *Brundrutnak* meg-vétele *G. Lucknerre* vala bizattatva. *Lafayette*, *Luxemburnak* *Namurral* való szabad közösülését akarta el-fogni. *Rochambeau* elejébe e' vólt ki-fzahva, hogy *Generál Biron* által *Mons* várofsát meg-vóvén, innen egyenesen *Brüszfelre* ülsön. *Gen. Dillon Dornik* ellen tette a' maga szerentsétlen próbáját. *Gen. Delbak Dünkirchen* felöll *Fournest* mondják, hogy bé-vette vólna, valamint szintén a' *Bácsi Püspökségbe*-is *Brundrut* tályékára akadály nélkül hajjuk, hogy bé-mentenek a' *Luckner* Sergei, minck-utánna onnan a' 400 főből álló *Ausztriai Sergetske* ki-jött.

Lengyel Ország. — A' *Lengyelek Diétájának* a' múlt *Apr. 16-dikán* tartatott ülése igen nevezetes. Az *Ország palotájának* ajtai bé-tétetvén, egy plánum terjeztetéék a' *Gyülés* elejébe, mellynek titulusa ez: *A' haza oltalmára tészoló Projectum.* Ezen *Projectumnak* a' *Király* maga annyira sürgette minden ki-gondolható erősségek által *Dekretomná* való változtatását, hogy utolyára még tsak egy *Deputátus* sem tanálkozván, a' ki ennek ellené mondott vólna, egyezésből meg-erősítették. A' *Dekretomnak* summája ez: — 1.) A' *Király* a' kezében lévő *Executiva* Hatalmat minden részben a' haza oltalmazására fordítani igyekezze. — 2.) Szabad légyen a' *Királynak* 3 igen tanúlt idegen nemzet-béli *Generálisokat* fel-venni, és ezeknek illendő fizetést rendelni. — 3.) Az *Ország* jószágaira, akár henn az *Országban*, akár pedig más idegen nemzetnél 30 *Milliokat* kell költsön fel-venni. — 4.) Ezen költsön-pénz, valamint szintén a' *Kassában* lévő *Ország* kintse-is, 9 *Milliokat* ki-véve, egészlzen a' *Királyra* bizatik, hogy mennél bőltsebben lehet az *Orzágnak* oltalmazására forditassák. — 5.) A' *Ministerek* kéntelenek légyenek 2 hónap.

2 hónapok múlva, ha ezt mindjárt csak némelly Ország Deputátusai kívánnyak is, a' leg-kisebb költségről-is számolni.

Azon 10 Puktumok között, mellyeknek előre való meg-erősítése alatt ígérte a' Saxoniai Válofztó Fejedelem, hogy a' Lengyel Koronát elfogadja, a' nevezetesebbek ezek: — — hogy az egész Lengyel Nemzet, valamint a' Szomszédos Hatalmafságok nyilván jelentsék ki, mit ítéljenek az ujj Constitutoról — hogy a' hadi Rend ne a' Nemzetnek esküdjék; mivel ez igen meghatározatlan értelmű dolog lenne; hanem a' Királynak és Republicának — hogy a' Törvényeknek functionálása és a' had izenet, a' Királyt illelse — hogy a' Lengyel Korona örökös legyen ugyan a' Saxoniai Válofztó Fejedelemmel, de úgy, hogy Lédányt ne illelsen 's a' t.

A' Portugalliai Királyné leg-kisebb gyogyulását sem akarja mutatni, sem enni sem inni nem akar ismét.

Roma. 27. Apr. — A' Pápa szerentsét kívánt vala nem régiben az Orosz Tsáfszárénak a' Törökkel kötött szerentsés békeféhez. A' Tsáfszáréné-is hasonló örömmel válofzta ezen sz. Széknek, és azt is tudtára adatá egyfersmind, hogy a' Török Tsáfszárral a' békefének egyik különös Artikulusa által meg-erősítette, hogy a' Romai Szent-egy-háznak Sorsosi az egész Török birodalomban szabad Ifleni-tifztelettel élhefsenek.

A' Spanyol Királyhoz, ki most *Aranjuelzben* vagyon, két Barátok nem régiben engedelemmel bémenvén, alamisnát kértének, és egész Klaftronjokat *Pármában*, a' honnan valók vóltanak, elégettnek lenni erősítették. A' Király által adja ezen szegény legényeknek kérő leveleket meg-visgáltatás végett a' Státus Titoknak, 's ki-jön a' dolog, hogy az előtt egy kevéssel érkezett legyen oda *Pármából* egy olyan jelentő Levél, hogy ha valahol két elszökött *Pármái* Barátok szem-eleibe kerülnének, fogat.

fogattalsanak-el. Fogságra tétetődnek tehát a' két köldülő Barátok, de csak azon Klaftromban, melyben szálva valának. — Mi lesz a' dologból? — öfzve vagdallyák szegények köntöseiket, és kötetel tsinálván belölle, az egyik le-akar az ablakból ereszkedni — a' kötél el-szakad — a' másik tehát nem bortsátkozhatik-le az első után. A' mellyikkel a' kötél el-szakadott, csak ugyan el-szaladott szegény szerentsésen. A' másik szorosabb fogságra tétetett, és most vizsgálás alatt vagyon a' dolog.

Az Anglus Parlamentom azt határozá le-irhatatlan hozzászólás disputáció után, hogy a' Szeretseknek vásárlása 1796-ban szünnyék-meg vég-képpen és tökéletesen.

Svédziának adósságai, a' mint a' meg-holt Király halála után öfzve számláltattanak, egy summában 34 Millió 300,000 Spec. Tallérokat téznek, de a' mellyek közé vagynak számláltatva a' Bankó tzedulákban keringő 21 Millió 500,000 Tallérok is. — A' boldogult Király utolsó tzerimoniájaiak bé-végződése Május 29-dikére vagyon határoztatva, melly arról nevezetes, hogy ugyan ezen nap volt az ő meg-koronáztatásának napja-is.

A' *Bélsi Udv. Ujjság*, az ugy nevezett Udv. Diárium, két Levelket a' *Lille* Várofsa-béli Frantzia Ujjságból közönségessé tévén, ki-tettzik ezekből, melly arany hegyeket ígertenek legyen magoknak a' Frantzia Generálisok, midőn az Auszriai Sergek ellen a' magok első lépéseiket meg-tették. — Ezen Levellek közzül az egyikből bizonyos az, a' mit fellyebb is említettünk, hogy Gen. *Luchner* a' *Béseli* Püspökségbe *Brundrut* ellen, *Lafayette* a' *Rhenus* vidékire, *Rochambeau* pedig előbb *Mons* várofsát bé-vévén, innen egyenesen *Brüszfel* várofsára szándékozott ütni, — hogy a' mint ezen Levelnek végén szóról-szóra vagyon — harmadnapok alatt *Brüszfel*ben, a' F. Kormányozó K. Pártnak ágyas házában innepelhesse meg a' közelebbi Tsötörtököt.

A' másik *Lillei* Frantzia Levél éppen olyan meg-hunyáízkodva vagy on irva, a' millyen kevélyen az első. Atkozza ez a' Frantzia Levél író még a' napot-is, mellyen a' pennát, a' *Dornik* vagy *Tournayndl* esett szerentsétlen tsatának le-írására, kezébe venni kéntelenítettik. Ezen Levél író azt mondja a' maga Levelének végén — hogy az ő futó Frantzia lovasaik 3-man és négyen szaladoztanak viszfá egy-egy tsomóban *Lille* Várofsába — hogy az Ágyuzók Vezére a' Városba meg-érkezvén egyenesen vitetett a' lámpás-fára — hogy a' *Megáuléna* Temploma-béli meg nem esküdött Pap hasonló kegyetlenséggel végeztetett ki a' világból — hogy *Gen. Dillon*, a' kiről maga előtt érkezett viszfá az a' hir, hogy minek-előtte az ellenségre még tsak egyet-is lövetett volna, már azt kiáltotta alatta-valóinak „ *hogy ki-ki tartsa-meg a' maga életét a' mint lehet*, dirib-darabra vágatván teste, a' Városnak leg-nagyobb piatzáon égettetett meg — hogy az Auszriai katonák közül-is vagy 6 elfogatott Tirolisiak, kegyetlenül meg-öletettek, 's a' többi.

Tudófitások

Typographus *Wéber Simon Péter* kéri az érde-
més Prænumeránsokat, és a' Prænumerátziót bé-
szedő Urakat, hogy azt a' Pénzt, mellyet a' *Grossinger* Ur, *Univerfa Historia Physica Regni Hungariae, secundum tria Regna Naturæ*, való Munkójá-
ra el-szántak, vagy-is bé-vettek, most Juniusnak
kezdetén esendő *Pesti* Vásárra ő hozzá ne terhel-
telsenek el-küldeni; hogy tudhassa a' nyomtatandó
Exemplároknak számát meg-határozni; mert nem
szándékozik a' Prænumerátzióon felyül sok Exem-
plárokat nyomtatni; a' melly Exemplárok pedig
meg-maradnak, drágábban fognak annak utánna el-
adattatni. — *Pesti* Vásár alkalmatóságvával szál-
lást

Lást tart Typographus *Weber* a' Hatvani Kapun kívül Kerékjártó *Föllner* Házánál, a' hol a' maga Könyveit-is árúlja.

Öröm vala szemlélni, melly számofsan jelentek meg a' Hazafiak, Pesten a' múlt Aprilisben tartott Könyvek' kótyavetyéjére, 's melly serénnyen vettek a' jó Könyveket. Sokaknak kellemetes leszzen tehát ezen hír; hogy, megint Pesten 9-dik Juniusban, és következő napokon, egy néhány száz Német, Magyar, Deák, Frantzia, és más nyelveken itt különböző-féle Könyvek; 1759 — 1760 a' Kín. és Septemvirális Táblák Tagjainak bé adott *Impormittókkal*; némelly Asványokkal (*Alincroben*); és számtalan apró ki metzett képekkel, Kótyavetye által el-fognak adatni.

A' nyomtatott Katalógust, a' Pesti Hid' Tzé-dula-házánál (a' hol a' kótyavetye heilvét is meg-mondják) *Ukrájtzáron* meg-lehet venni.

Ea mások-is heverő könyveiket illy módon közre botsáttanak, nem sokára szemlátomást fog-nának tapasztalni, melly hasznokra légyen a' Hazafiaknak a' Könyvek' kótyavetyéje!

A' *Regézi*, *S. Pataki*, és *Tokaji* Uradalnak' Kortsmaí-nak árendája, e' folyó Elztendő' Október Hónapjának végével fog ki-telni: hanem azontúl-is ki-adatnak árendába, még pedig kótyavetye által. A' kótyavetyék' napjai így vagynak meg-határozva. A' *Regézi* Dominium' árendája eránt Jul. 2-dikán fog tartatni a' kótyavetye *Tállyán*; a' *S. Pataki* Dominium Jul. 6-dikán, *S. Patakon*; a' *Tokaji* Dominium eránt végre, Jul. 17-dikén *Tartzalon*.